

Olivera ŠEVO, MA
Pravni fakultet
Univerziteta u Banjoj Luci, asistent

Prikaz knjige

ISTORIJA MEĐUNARODNOG KRIVIČNOG PRAVOSUĐA I OSNOVNE ODLIKE POSTUPKA PRED STALNIM MEĐUNARODNIM KRIVIČNIM SUDOM

Milan Škulić, Vanja Bajović (2017) *Istorija međunarodnog krivičnog pravosuđa i osnovne odlike postupka pred stalnim Međunarodnim krivičnim sudom*. Beograd: Dosije studio.

Početakom 2017. godine, svetlost dana je ugledala knjiga „Istorija međunarodnog krivičnog pravosuđa i osnovne odlike postupka pred stalnim Međunarodnim krivičnim sudom“. S obzirom na činjenicu, da u međunarodnom krivičnom pravu ovaj sud predstavlja najvišu tačku razvoja, korisnost jednog sažetog prikaza pomenutih pitanja je čitaocu od nesumnjivog značaja. Iako pred ovim Sudom i dalje stoje mnoge prepreke, i on još uvek nije uspeo da ostvari svoj puni zamah (a možda ni blizu toga), autori ove knjige upravo uspevaju da u prvom redu učine jasnom istorijsku putanju međunarodnog krivičnog pravosuđa i probleme koji su pratili nastanak stalnog Međunarodnog krivičnog suda, pa samim tim i objasne prepreke koje danas stoje pred njim. Sa druge strane, problemi koji nastaju u postupku pred ovim sudom, stvaraju potrebu za dodatnim objašnjenjima, koje su autori na izuzetno sažet i koncizan način ponudili.

Autori navedene knjige su prof. dr Milan Škulić i doc. dr Vanja Bajović, a ista je izdata od strane izdavačke kuće „Dosije studio“. Knjiga nije velikog obima i broji 160 stranica, obuhvatajući četiri poglavlja. Knjiga, iako podeljena u četiri poglavlja, obuhvata uslovno rečeno dve oblasti. Prva oblast knjige (što odgovara njenom prvom poglavlju) posvećena je istorijskom razvoju međunarod-

nog krivičnog pravosuđa, dok je drugi deo knjige koji čine ostala tri poglavlja posvećen međunarodnom krivičnom procesnom pravu, a tu pre svega njegovom pojmu, zatim načelima međunarodnog krivičnog procesnog prava, te prikazu postupka pred stalnim Međunarodnim krivičnim sudom. Prva tri poglavlja knjige kako to i sami autori u Predgovoru ističu, predstavljaju u stvari izdvojeni deo monografije prof. dr Milana Škulića „Međunarodni krivični sud – nadležnost i postupak“, koja tako izdvojena sada omogućavaju lakši pristup ciljnoj kategoriji čitalaca ove knjige, a to su pre svega studenti.

U prvom poglavlju knjige, čiji je autor prof. dr Milan Škulić dat je vrlo temeljan prikaz osnovnih etapa razvoja međunarodnog krivičnog pravosuđa. Autor vrlo vešto uspeva da predstavi okolnosti koje su kako pravne, tako i političke prirode, a koje su uslovljavale, a čini se da i danas uslovljavaju razvoj međunarodnog krivičnog pravosuđa, pa samim tim i razvoj ove relativno mlade grane prava. Posebnu pažnju autor posvećuje legalitetu i legitimitetu nastanka i delovanja Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju. Autor u ovom segmentu polemiše ne samo o načinu osnivanja Haškog tribunala, već i o samom nazivu ovog suda, kao i o pitanju njegovog legitimiteta. Autor vrlo sistematično odgovara na navode drugih autora i na taj način čini preglednim argumente koji su „za i protiv ovog tribunala“ isticali u naučnim krugovima. Ono što zasigurno karakteriše ovaj deo knjige jeste njegova sveobuhvatnost sa jedne strane, a njegova jezgrovitost i konciznost sa druge.

Ostala tri poglavlja ove knjige se odnose na međunarodno krivično procesno pravo. U drugom poglavlju je određen pojam međunarodnog krivičnog procesnog prava, dok su u trećem poglavlju vrlo detaljno predstavljena načela na kojima počiva međunarodno krivično pravo. Autor ovih poglavlja je takođe prof. dr Milan Škulić. Treće poglavlje nudi pregled načela na kojima počiva, pre svega stalni Međunarodni krivični sud, a potom i međunarodno krivično procesno pravo kao celina. Autor komparira načela u međunarodnom krivičnom procesnom pravu sa istim načelima u nacionalnim sistemima, navodeći primere instituta kod kojih ova načela dolaze najviše do izražaja i time stvara jasnu sliku karaktera krivičnog postupka pred stalnim Međunarodnim krivičnim sudom.

Autorka poslednjeg poglavlja je doc. dr Vanja Bajović. Ona je u ovom delu knjige vrlo jezgrovito objasnila karakter i tok međunarodnog krivičnog postupka pre svega pred stalnim Međunarodnim krivičnim sudom. Ovaj deo knjige omogućava čitaocu upoznavanje sa svakom posebnom fazom postupka pred ovim sudom, ali i uvid u postupke pred drugim međunarodnim krivičnim sudovima, kroz autorkin komparativni pristup određenim institutima i njihovoj pravnoj problematici i problemima koji su postojali ili i dalje postoje u njihovoj primeni. Au-

torka oživljava ovaj deo knjige na više načina – pre svega nudeći pregled izmena izvora prava koji se odnose na postupak pred ovim sudom, nudeći pri tome čitaocu i razloge koji su doveli do takvih izmena, ali i unoseći primere iz sudske prakse (iako oskudne) stalnog Međunarodnog krivičnog suda. Autorka na više mesta ukazuje i na probleme koji nastaju kao posledica „sukoba“ dva najveća pravna sistema na svetu i način na koji se taj „sukob“ odražava na odlučivanje u postupcima, odnosno na neujednačenu sudsku praksu.

Knjiga je pisana jednostavnim jezikom, i zasigurno je razumljiva ciljnoj populaciji – studentima master studija. Ona nije udžbeničkog karaktera, iako pojedini njeni delovi svakako zadobijaju takav oblik. U delovima u kojima sadrži naučnu polemiku autori uspevaju da je zadrže na nivou koji će biti razumljiv studentima i time ona uspeva da ostvari cilj koji je njoj dat u Predgovoru. Sa druge strane, ukoliko bi postojala potreba za saznanjem o određenim pitanjima koja se odnose kako na Haški tribunal ili druge međunarodne krivične sudove, ali i na međunarodni krivični postupak značajan deo ove knjige zbog konciznosti, jezgrovitosti i jednostavnosti stila bio bi razumljiv prosečnom čitaocu. Bilo kako bilo, ova knjiga predstavlja relevantan izvor saznanja o pitanjima koja se u njoj nalaze, bez obzira na motiv koji rukovodi čitaoca da se njima bavi.